

2019.

Szociális munka az óvodában
/Instant módszertan/

Vajda Zsolt

www.co-treme.hu

2019. 01. 07.

Tartalom

I.	Bevezetés	3. Old.
II.	Az instant módszertanról	6. Old.
III.	Instant módszertan	8. Old.
	1. Az óvodai szociális munka célja	9. Old.
	2. Az óvodai szociális munka tartalma és módszerei	11. Old.
	3. Az óvodai szociális munka időkeretei	15. Old.
	4. Az óvodai szociális munka helyszínei	17. Old.
	5. Az óvodai szociális munka szakmai partnerei	18. Old.
IV.	Egy óvodai szociális munkás hétköznapja (Képzelt naplóbejegyzés...)	19. Old.
V.	Zárszó	21. Old.
VI.	Ajánlott irodalom	22. Old.

A felhasznált képek forrása:

www.pixabay.com

A jegyzet egységesen és egészében szabadon másolható, megosztható, nyomtatható a szerző nevének és elérhetőségének (Lásd fedőlap: www.co-treme.hu) feltüntetésével.

I. Bevezetés

Kedves kolléga!

Ha megengeded, két dátummal kezdeném...

2018. szeptember 1. óta új szolgáltatás, az óvodai - iskolai szociális munka (Bocsánat, szociális segítség, de ha megengeditek, én a szociális munkát választom, mert reményeim szerint ez a tartalma, ezekkel a módszerekkel él és a szociális munka keretei között teszi, aki ezen a területen dolgozik.) Szóval az óvodai - iskolai szociális munka egy országos szolgáltatás, ami egyrészt kötelező feladat, másrészt még jelenleg is tartanak egyes uniós pályázatok keretén belül a pilot programok.

2018. november 25 – n írtam egy blog bejegyzést és egy felhívást ezzel kapcsolatban.

Itt olvashatod:

<https://www.co-treme.hu/l/szocialis-munka-az-ovodaban/>

A felhívás lényege:

„Bizonyára lesz a pilot programoknak egy szakmai összegzése, különböző statisztikák, kimutatások és elemzésük, felmérések, kutatások, mind kvantitatív, mind kvalitatív eredményekkel. A jó gyakorlatok összegyűjtése is biztosan lázasan folyik, hogy nyilvánosságra hozásukkal szakmai - módszertani segítséget kapjanak a gyakorlatban, terepen dolgozó szakemberek.

A fentieket - ha majd elkészülnek - szeretném kiegészíteni itt és most a magam (szakmai?) véleményével. Terveim szerint összeállítok egy kezdeti, gyakorlatias, amolyan **"instant módszertant"**."

A felhívásban így fogalmaztam:

Ez a felhívásom, most kizárólag az óvodáról szól! Csak az óvodáról! Az iskolai munka véleményem szerint nagyobb és összetettebb feladat, azt (még) nem vállalom be. ☺ Igaz, sok múlik azon is, hogy ez a felhívás milyen eredménnyel jár. A majdan megírt "instant módszertan" (Pár gyakorlatias oldalt képzeljete el) milyen reagálásokat, véleményeket kap. Elindul - e általa valami eszmecsere?

És az alábbiakkal egészítettem ki:

Most arra kérek benneteket, legyetek szívesek válaszoljatok a letölthető mellékletben feltett kérdéseimre. *A kérdések kiegészíthetők bármivel, csak arra kérek mindenkit, ne arról írjon, hogyan, miért NEM tudja elvégezni a munkáját, mert arra nincs válaszom levélben.*

A kérdések ezek voltak. Mindössze 10 kérdés:

- Ki a célcsoportod, célcsoportjaid az óvodában? (Miért, kikért dolgozol?)
- Mennyi időt töltesz el az óvodában?
- Mennyi időt töltesz el az óvodai szociális munkával kapcsolatban?
- Hol végzed az óvodai szociális munkát?
- Kikkel, milyen szakmai partnerekkel dolgozol? (Együttműködés)
- Mit csinálsz óvodai szociális munkásként? Milyen szakmai tevékenységeket végzel? (Egyszerűbben: Mi a tartalma a munkádnak?)
- Hogyan dolgozol? (Egyszerűbben: Milyen módszerekkel?)
- Szakmai álláspontod szerint milyen tevékenységekre lenne legnagyobb szükség az óvodában?
- Szakmai álláspontod szerint milyen szakmai tevékenységeket végeznél legszívesebben az óvodában?
- Egyéb kiegészítés, javaslat?

Továbbá hangsúlyoztam:

Ez nem felmérés, nem kutatás. Szubjektív vélemények összegyűjtése csupán, azzal a céllal, hogy rájuk is támaszkodjak az óvodai szociális munka legelemibb, gyakorlatias kérdéseire adott válaszaiban.

A felhívást (blog bejegyzést) megosztottam két szakmai facebook csoportban. Szociális szakemberek csoportja 6141 tag, Család- és gyermekjóléti szolgálatok csoportja 2041 tag, továbbá a szociális szakmai levelezőlistán tudomásom szerint kb. 3500 fő.

Később, két hét múlva ugyanezekben a fórumokon megismételtem a felhívásom közzétételét. Hát, ennyit az előzményekről.

És az eredmény? Nos...

A visszaérkezett válaszok száma pontosan 0, azaz nulla volt.

Ez nem szegte kedvem, korábban is intéztem már ilyen olyan felhívást, hirdettem ingyenes szakmai segítségnyújtó csoportot, írtam ki pályázatot, adtam közre vitairatot, tettem fel a szakmának pontosan 212 db kérdést 10 témakörben, de válasz egyikre sem érkezett.

Szóval, mindettől függetlenül elkészítettem az itt következő instant módszertant, fogadjátok (meg)értéssel. Mint minden ilyen jellegű írásom, ez az anyag is a saját szakmai véleményemet tartalmazza. Állításaim minden bizonnyal vitathatóak. Tegyétek ezt. Vitassátok (meg) és kövessétek vagy ne kövessétek vagy részben kövessétek a benne foglaltakat. Őszintén remélem, hogy a magam módján hozzá tudok járulni szakmai munkátokhoz.

Akkor is, a blogban, és most is, sőt gyakorlatilag mindig az ilyen jellegű írásaimnál, fontosnak tartom leszögezni:

- ✓ Munkámat teljes mértékben önkéntesen végzem, mindenféle ellenszolgáltatás nélkül. Nem állok munkakapcsolatban semmilyen felettes, irányító illetve bármilyen szakmai szervezettel.
- ✓ (Viszont igyekszem részben elvégezni azt, ami szerintem az ő dolguk is lenne. ☺)
- ✓ Ha olvastad, láttad már a szakmai blogomat, itt: <https://igyislehet-lehetigyis.blog.hu/> vagy itt: <https://www.co-treme.hu/sw-blog/> ...meggyőződhetsz arról, hogy nem ez az első, szakmához intézett kérésem, felhívásom, kezdeményezésem a szakmai párbeszédre.

Motivációm egyszerű: Szeretnék (alkalmi) egyszeri és egyszerű segítséget, támogatást nyújtani a gyakorlatban, terepen dolgozó kollégáknak.

Szerintem a humán szakembereknek az egészségügy, az oktatás, és a szociális szféra és ezek határ-, illetve közös területeiről, valahogy így kell(ene) összekapaszkodniuk, összefogniuk, összedugni fejüket, hogy egyetértésben dolgozzák ki a közös munkájuk, és az együttműködésük alapjait és felépítményeit. A szociális- gyermekvédelmi terület nem létezhet önállóan. Munkánkat, csak más humán területek társszakmáival együttműködve, közösen tudjuk végezni. Ezt kiemelten érvényesnek tartam az óvodai – iskolai szociális munka vonatkozásában.

II. Az instant módszertanról

Ha néhány jelzőt, szót kell írnom, az instant módszertan kifejezésről, akkor ezek jutnak eszembe:

Rövid – tömör – gyakorlatias – közérthető – alkalmazható – sorvezető – iránytű – kivonatos.

De hagyom egyelőre a jelzőket. Azokat úgysis ti, azaz az olvasók fogjátok kitalálni rá, amennyiben végigmentek az egyes fejezeteken. A kifejezést, először egy blog bejegyzésemben használtam.

Itt: https://igyislehet-lehetigyis.blog.hu/2017/08/07/tanulokozosseg_tanulo_kozosseg_igen

aztán itt: https://igyislehet-lehetigyis.blog.hu/2017/06/19/lifelong_learning_kicsit_maskepp

meg itt: https://igyislehet-lehetigyis.blog.hu/2017/09/04/golt_loj_ne_magad

Az első egy 12 pontos, kronologikus, egymásra épülő elemekből álló ajánlás volt azoknak, akik tanoda típusú szolgáltatást és/vagy iskolán kívüli tanulócsoportokat kívántak be- és elindítani. Később aztán rájöttem, hogy az instant jelzőt illik kicsit részletesebben megindokolnom, megmagyaráznom. Hát, ezt teszem most. Nos, tulajdonképpen nem más, mint egy rövid leírás, keretrendszer megadása bármilyen szakmai szolgáltatás elindításakor úgy, hogy pontokba szedve az alábbiakat, minden egyes kérdésre igyekszem használható és a gyakorlatban alkalmazható válaszokat adni.

Tehát a kérdések:

- Mi a cél? Miért csináljuk?
- Kiknek csináljuk? Kik a célcsoportok?
- Mi a tartalom? Mit csinálunk?
- Hogyan csináljuk? Mik a módszereink?
- Mikor csináljuk? Milyen időpontokban, időintervallumokban?
- Hol csináljuk? Milyen helyszíneken?
- Kikkel csináljuk? Kik a szakmai/stratégiai partnereink?

Semmi titok, semmi „világfelfedezés”, netán innováció, meglepetés. Újdonság, maximum az elnevezésben van, amiről őszintén remélem, hogy az enyém. Ha nem így lenne, ha más, már régen használja ezt a jelzőt, ebben a környezetben, akkor elnézést kérek a tájékozatlanságomért és azonnal megjelölöm a forrást, mindenhol, ahol csak leírtam az instant módszertan kifejezést. Szóval szándékaim szerint az instant módszertan nem tartalmaz mást, mint konkrét és következetes tiszta válaszokat a fentebb felsorolt kérdésekre. Sajnos, eddigi tapasztalataim (projektek tervezése, szolgáltatásfejlesztés,

team-coaching, szakmaközi együttműködés kialakítása, stb...) azt mutatják, gyakran ezekre az egyszerű kérdésekre sem adunk értelmezhető és világos válaszokat. Elveszünk a részletekben, vagy éppen nagy általánosságok szintjén maradunk. Továbbá gyakran használhatatlan, de legalábbis a gyakorlatban alkalmazhatatlan leírások, munkák, szakmai anyagok születnek.

Tehát az instant módszertan nem más, mint gyakorlatias szakmai válaszok a pontokba szedett kérdésekre. Hangnemében, stílusában lehetőség szerint hétköznapi, mintha konzultálnánk egy – egy program, projekt, szolgáltatás elindítását megelőzően. Ennyi erővel nevezhetném, akár GYIK – nek is, de az már foglalt.

Mi nem instant módszertan? Mit nem tartalmaz ez az írás? Mire nem vállalkozok?

A válasz könnyű: Nem részletes módszertan. Nem ismertetem a vonatkozó jogszabályokat. Bízom benne, hogy ezek alapos megismerésén már rég túl vannak az egyes szakemberek, teamek. Ide vonatkozik természetesen az oktatási törvény (2011. Évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről) és a hozzá kapcsolt jogszabályok is. Aztán a céloknál például nem írok részletesen a S.M.A.R.T. célkitűzésekről, mert azt gondolom, ennek alkalmazása nem úszható meg az egyes intézményeknél, mármint, hogy maga a team dolgozza ki, a helyi viszonyokat ismerve. Ugyanez vonatkozik például a S.W.O.T. analízisre és egyéb hasonló elemzésekre. A módszereknél nem fejtem ki a szociális munka eszköztárának egyes részleteit. Bízom benne, hogy ha azt írom, esetmunka, akkor az olvasó tudja, miről beszélek. Ha nem tudja, semmi gond, de akkor nem értem miért olvassa soraim. Nem részletezem például a csoportmunka fázisait, nem írok a közösségi munka, különböző megközelítéseiről, mert feltételezem, hogy tanulta az olvasó, hiszen egy kolléga szakmai írását olvassa, még ha instant jelző is van a módszertan szó előtt. A szakmaközi együttműködésnél sem fejtem ki az ecomap készítést, mint minden ilyen közös munka előkészítésének nulladik lépését és a rendszerszemlélet kifejezést sem részletezem a családok témakörnél. Továbbá az egyes jogszabályok hivatkozását is olyannak tekintem, hogy már mind rendelkezésére áll a helyi teamnek. Megismertétek, megbeszéltétek, és birtokában is vagytok a szükséges jogszabályi tudásnak. Itt és most nem térnék ki mindarra, hogy az egyes részfejezetek mit nem tartalmaznak. Bízom benne, hogy aki idáig olvasta, el tudja dönteni érdeklik – e a következő oldalakon leírtak vagy egészen más olvasmányok után néz.

Kiknek ajánlom?

Ezzel el is érkeztem ahhoz a kérdéshez, hogy kiknek ajánlom írásom. Szociális szakembereknek, szakmai csoportoknak, teameknek, akik érintettek az iskolai – óvodai szociális munka gyakorlati megvalósításában. Iskolai – óvodai szociális munkát írtam, nem iskolai szociális segítséget. Ez utóbbi kifejezés véleményem szerint leszűkíti és egyben le is fokozza az iskolai szociális munkát, mint a szociális munkának egy meghatározó fajtáját. Ha megengeditek, én ragaszkodom szeretett szakmám néven nevezéséhez.

III. Instant módszertan

Az óvodai szociális munka bevezetése és gyakorlati alkalmazása

Miért? – Mit és Hogyan? – Mikor? – Hol? - Kikkel?

Célok, célcsoportok, tartalom és módszerek, eszközök, időpontok, időintervallumok, helyszínek, szakmai partnerek.

Ezzel a fejezettel részben az a szándékom, hogy összefoglaljam az óvodai szociális munkás feladatait és a szakmai működési kereteit. Másrészt szándékaim szerint segítséget nyújtsak ahhoz, hogy az óvodai szociális munkás szabatosan, érthetően, magabiztosan elő tudja adni a szakmai partnereinek, hogy ki is ő, mit fog csinálni, milyen szolgáltatásokat nyújt és kiknek. Nagyon sok helyen tapasztaltam, hogy ez nehézségekbe ütközik. A kollégák tanácstalanok, hogy mit mondjanak, hogyan mondják. Így aztán nehezen indul a szolgáltatás elfogadtatása és a szakmai együttműködés kialakítása.

Ha pusztán elmondjuk a jogszabályokat, vagy idézünk az SZGYF leírásából, akkor ne csodálkozzunk, hogy minimum kételkedve fogadnak bennünket. Ha arra a kérdésre, hogy „...És mit csinálsz majd itt nálunk? Mi a feladatod?”, olyan általánosságokat tudunk válaszolni, hogy segítünk nektek, segítünk a családoknak, meg (el)beszélgetek velük, esetleg bedobjuk a „prevenció” kifejezést, mint saját magunk mentőövét, akkor ne csodálkozzunk, ha minimum, értetlenkedést fogad minket.

Végül, de nem utolsó sorban bízom benne, hogy az instant módszertan segítséget nyújt ahhoz, hogy a szülők, családok felé összeállítható lesz egy „szolgáltatási paletta”, amit megfelelően kommunikálva, elindul és létrejön a kapcsolat az ügyfelek és a szociális munkás között.

Szóval, arra biztatlak benneteket, hogy teamben, munkacsoportban beszéljétek át, hogy:

- Mit is csináltok, mit kínáltok mind az óvodának, mind a családoknak?
- Mindezt hogyan csináljátok?
- Mi a célotok ezzel az egészszel?
- Milyen időkeretek között működtök?
- Hol, milyen helyeken dolgoztok?
- Kik a szakmai partnereitek.
- Kik számára kínáltok együttműködést a felsoroltak mentén és alapján, továbbá
- kiktől várjátok el mindezt viszont?

1. Az óvodai szociális munka célja, célcsoportjai

Miért is csináljuk?

Szakmai műhelyeken, megbeszéléseken, csoportokon, erre az a válasz szokott lenni, hogy „Hát, azért, hogy segítsünk a gyerekeken”. És lényegesen ritkábban hangzik el, hogy a családokon.

Szerintem az óvoda esetében külön ki kell hangsúlyozni a család kifejezést.

Véleményem szerint az óvodai szociális munka, amikor elindul egy intézményben, elsődlegesen pusztán reagál a meglévő és megismert helyzetekre. Tehát felméri, követi az eseményeket, majd később beavatkozik, tehát reagál. Célja, így első helyen a gyerekek, és családjaik helyzetének korrekciója, segítése, támogatása. És csak ezt követően a prevenció. Ez persze nem jelenti azt, hogy már a kezdetektől ne lehetne preventív munkát végezni párhuzamosan az általános segítséssel, korrekcióval. Például ott a bölcsőde (ha van), akik közül többen már az óvodai lét küszöbén állnak. Ott élnek a családokban azok a gyerekek, akik a közeljövőben elérik az óvodás kort. Például az ő zökkenőmentes beilleszkedésük előkészítését – preventív céllal – el lehet kezdeni. Szép szakmaközi együttműködés keretében igazi team munka épülhet ki a védőnő – óvónő – bölcsődei nevelő, bölcsődei gondozó – szociális munkás és természetesen az érintett családok között.

Szóval semmi újdonság. Csakúgy, mint mások, én is preventív és korrektív célú segítő munkának látom az óvodai szociális munkát. Szociális, szocializációs, edukációs tartalommal.

Az óvodai szociális munka célcsoportjai:

Véleményem szerint az elsődleges célcsoport a szülők és családok. Minden fajta és féle családtípus. És ne feledjük a kulcsszemélyeket sem. Sok családban ez a nagyszülő vagy éppen egyik szülő testvére, rokona. Az élet számos sajátos családtípust kínál fel.

Tudom, sokan azt gondolják, az a szakmai véleményük, hogy az óvodai szociális munkának és az óvodai szociális munkásnak teljes értékűen, de legalábbis részlegesen vagy kiegészítőként részt kell(ene) vállalni az óvodai munkában, nevelésben.

Nem értek ezzel egyet. Szerintem a gyerekek az óvodában közvetetten célcsoportok. Nem velük, hanem a szüleikkel, családjaikkal van dolgunk. Hálás dolog, ha szeretnénk részt venni az óvodai nevelésben, ám erre sem kompetenciánk, sem időnk, sem jogosultságunk nincs. Ugyan milyen kora gyerekekkel kapcsolatos tanulmányokat folytatott egy szociális szakember. És milyen pedagógiai tanulmányokat? Ide értve az ezzel a korosztállyal végzendő pedagógiai munkát. Még ha óvodapedagógus végzettséggel látja is el, tölti be a státust valaki, akkor sem abban a minőségében van jelen az óvodában, hanem szociális segítőként. Egy példa: Nekem hiába van buszvezetői jogosítványom, ha nem sofőri munkakörben,

hanem mondjuk, logisztikusként foglalkoztat egy adott személyszállítási cég, akkor nem vezethetek buszt. Ennyi! Gondolom, az iskolában sem szándékozik semmilyen iskolai szociális munkás mondjuk biológia órát tartani.

Mindezt persze lehet rugalmasan és célorientáltan kezelni. A következő fejezetben taglalom az esetmunkát, szociális csoportmunkát, közösségi munkát, programszervezést, stb... Ezek mindegyike feladatunk. Igen. A szülőkkel és a gyerekekkel. Meg az óvónővel, óvóbácsikkal, egyszóval az óvodapedagógusokkal és a dajkákkal, tehát az óvodával. Együtt, közösen. Ahol ezek közül a programok közül sokat mi kezdeményezünk, mi tervezünk, szervezünk és valósítunk meg. Az óvodai munka kiegészítéseként, az óvodai munka eredményessége érdekében, a csoportok és a közösség érdekében.

Egy kis kitérő: Szülőként sem tudnám hová tenni a szociális munkást, szociális segítőt, ha hirtelen feltűnne, feltűnedezne az ő neve a lányom/fiam óvodai csoportjában. Eddig megszoktam, hogy Kati (néni) és Zsuzsa (néni) a gyerekeim óvónői, most meg néha, de tényleg csak néha feltűnik egy harmadik név, aki sem nem pszichológus, sem nem logopédus, sem nem védőnő és a 3 – 4 – 5 éves gyerekekkel „foglalkozik”. Foglalkozzon velem, aztán majd megértem, hogy kicsoda, micsoda ő.

Szakemberként, meg felelőtlennek tartom, a kint is vagyok, bent is vagyok helyzetet, amikor néha beugrok gyöngyöt fűzni, festeni, rajzolni, mesét olvasni a csoportban, majd illaberek eltűnök és egy hét múlva újra leszek. Tudom, hálás dolog ez, sokszor a saját mentálhigiénénknek is jót tesz, de a mi feladatunk nem ez. Véleményem szerint, ha tisztességgel végezzük az óvodai szociális munkát, akkor ezek a dolgok csak nagyon szervezett keretek között, szülői beleegyezéssel és kiegészítő elemként, az óvodai nevelésen túl, csoportfoglalkozás, közösségi foglalkozás, programok, kirándulások mentén az óvodapedagógusokkal együtt, velük szorosan együttműködve valósulhatnak meg.

Ezzel el is érkeztem a másodlagos célcsoporthoz. Az óvodában dolgozó szakemberekhez. Ők mindannyian partnereink és célcsoportunk. A vezetőtől a nyugdíjas kertészig. Aki gyerekekkel, szülővel, családdal kerül érintkezésbe (bármilyen minőségben) az óvoda keretein belül, azok mindannyian stratégiai szakmai partnereink és egyben célcsoportunk is. Néhány egyszerű fogalom és feladat ezzel kapcsolatban: érzékenyítés – eltérő megközelítés – partnerség – szociális tudás – kölcsönös információ és tudásmegosztás – nézőpontváltás – komplexitás – közvetítés – kapcsolat – facilitáció és még folytathatnám. Ezek azok a fogalmak, melyen mentén az óvodai szociális munkásnak feladata a partneri együttműködés az óvodában dolgozó szakemberekkel. A fogalmak felsorolása, nyilván még hosszan folytatható.

2. Az óvodai szociális munka tartalma és módszerei / Szolgáltatási paletta / Mit és hogyan csináljunk?

Az óvodai szociális munkát – csakúgy, mint az iskolai szociális munkát – a szociális munka három nagy módszerének függvényében képzelem el. Ezek pedig a szociális esetmunka, szociális csoportmunka és a közösségi szociális munka. De előttük még néhány szót az alábbiakról is fontos ejteni.

Személyes szociális szolgáltatások :

Információnyújtás:

Praktikus, naprakész és releváns, ellenőrzött információk ellátásokról, szolgáltatásokról, személyekről, elérhetőségekről. Tehát egyfajta tág értelemben vett szociális információs szolgáltatás.

Tanácsadás:

Célzott, az adott ügyfél problémájára adott rövid szakmai válasz.

Konzultáció:

Az esetmunka előszobája. A tanácsadás folytatása, amikor visszatérően állunk kapcsolatban egy ügyfelünkkel. Megállapodást kötünk. A meghatározó elem a kölcsönösség. Természetesen messzemenőig figyelembe véve az önkéntesség elvét.

Családlátogatás:

Itt már kilépünk a klasszikus „szolgáltató” szerepből, hiszen otthonában, mi keressük fel az ügyfelünket, a szülőt, családot. És ugyan ennek egyik része, fajtája, amikor az ő előzetes beleegyezésével tesszük ezt, netán a meghívásának teszünk eleget, de olyan formája is lehet, amikor az én szakmai döntésem, hogy felkeresem a lakhelyét.

Kísérés, mentorálás:

Az esetmunkát megelőző szakmai munka, következő szintje, amikor részt vállalunk a konzultációkon, családlátogatáson, napi kapcsolatunk során közösen megbeszélte, feladatok teljesítésében. Támogató jelenléttel, kíséréssel, az eredménye(in)k kiértékelésében. Mik ezek? Például segítségnyújtás munkahelykeresésben (közösen megírt önéletrajz, elkísérés az állásinterjúra, stb... vagy éppen a szezonális munkára. Támogató jelenlét hivatalos ügyek intézésében. (Például óvodai beíratás ☺, hiszen preventív jelleggel, már tudjuk, kik az óvodakötelesek a „körzetünkben”.) Téli tüzelő „közös” igénylése, stb... stb...

Közvetítés:

Szülő és szakember, szülő és (bármilyen) intézmény stb... között) Vitás, konfliktusos helyzetek csoportos megbeszélése az érintettek bevonásával. Egyfajta moderálás vagy érdekvédelem a probléma megoldásának érdekében.

Szociális esetmunka:

Úgy gondolom, az óvodai – iskolai szociális munka páratlan lehetősége a család- és gyermekvédelemnek arra, hogy visszataláljon a gyökereihez. Jelesül: az önkéntes alapon szerveződő, az ügyféllel, klienssel szerződés, megállapodás keretében végzett szociális esetmunkához, és családgondozáshoz.

Tisztában vagyok azzal, hogy jelenleg 33 fajta végzettséggel lehet valaki családgondozó (új terminus szerint: családsegítő) a gyermekjóléti alapellátásban. Azzal is napi szinten találkozom, hogy sok helyen betöltetlenek az óvodai – iskolai szociális segítő státuszok, állások. Azt is ismerem, hogy e kettő tényről nem függetlenül, óvodai - iskolai szociális munkás, gyakorlatilag bárki lehet valamilyen humán diplomával. Mégis az mellett érvelek, itt és most, ebben az óvodai szociális munkát ellátó személyeknek, írt instant módszertanban, hogy ismerje meg (aki nem tanulta) frissítse fel (aki tanulta) mindenki a szociális esetmunkával kapcsolatos alapirodalmakat. Szerintem hasznos segítség a szakmai munka színvonalas elvégzéséhez.

Ide tartozik még három olyan fogalom, melynek végig kell(ene) kísérsenie, segítsenie munkánkat.

- Szakmaközi együttműködés (később lesz róla szó, a „Kikkel?”) alfejezetben.
- Esetmegbeszélő csoport (Tervezett, szervezett, adott keretek és szabályok szerint megvalósuló csoportvezető által vezetett szakmai támogató csoport.)
- Szupervízió

Szociális csoportmunka:

A szülőkkel, szülőknek végzett szociális csoportmunka számos lehetőséget rejt magában.

Néhány megjelenési fajtája:

- Kiscsoportok, ún. beszélgető körök
- Szülői klubok
- Rendhagyó szülői értekezletek
- Kiselőadások
- Szülői csoportok

Hogy a csoportmunkát, hogyan kell tervezni, szervezni, megvalósítani a gyakorlatban, annak számos módja van. Én a személyes beszélgetésekben hiszek. Elég az is, ha mondjuk kezdetben csak 2 – 3 szülőt veszek rá arra, hogy találkozzunk valamelyik délután/este és beszéljünk egyet. Főleg, ha az a két szülő egyben baráti kapcsolatot is ápol egymással. Egyik érvként bedobhatjuk azt is, hogy nekik sem árt, ha kicsit kiszakadnak a mindennapi verkluból és szusszannak egyet egy kávé/tea mellett.

A kiscsoportokkal, beszélgető körökkel kezdünk. Kezdetben „csak” néhány szülővel, akit meg tudunk szólítani, aki nyitott az együttműködésre. Ha megfelelően működik, úgymint híre megy, és később eljönnek mások is. A témakörök, tartalmak először könnyedebbek, és/vagy népszerűbbek legyenek. Amolyan beszéljük meg jelleggel. Például: Neked sem alszik/eszik/játszik egyedül/öltözködik/rak rendet/stb... a gyereked? Beszéljünk róla! Ki mit, hogyan csinál?

Ezekre a beszélgető körökre épülhet rá a szülői klub gondolata. Ha jól csináljuk, és/vagy ha szerencsénk van, maguk a szülők fogalmazzák meg ilyen irányú igényüket. Mármost, hogy kicsit

rendszeresebben jöjünk össze, legyenek témák, legyenek ilyen – olyan programok, stb... Ez már szervezettséget, az érdeklődés fenntartását, állandó kapcsolattartást és a motiváció szinten tartását igényli. Egy szülői klub létrehozása viszonylag egyszerűbb. Fenntartása azonban folyamatos munkát igényel. Ehhez partnerek is kellenek.

Például rendhagyó szülői értekezletek, kiselőadások, interaktív kiselőadások formájában. Legyenek témakörök. Legyenek „előadók”. Védőnő, óvónő, pszichológus vagy éppen mi magunk. Az érdeklődésre számot tartó témaköröket elsősorban a szülőktől szedjük össze. Én itt, most, csak néhány megemlítésére vállalkozom:

Mi vár rám és gyermekemre az óvodában? (Bölcsődében meghirdetve az óvodai beíratás előtt állóknak. Ha nincs bölcsőde, akkor kistélepülésen a személyes megkeresés, például védőnővel közösen, esetleg ő küldi ki levélben a címlistája alapján az érintett szülőknak az általunk megírt meghívót, hogy ekkor és ekkor itt meg itt, ilyen és ilyen tájékoztató lesz.

Mindezt persze nem ilyen katonás stílusban, ahogy én írtam most, hanem személyes hangvétellel, vonzón megfogalmazva.

További témakörök csapongva, hevenyészve:

- A játék és szerepe
- Kis gyerek kis gond? Nagy gyerek nagy gond? (Én magam is nyitottam így csoportot. Ha ügyesen kínáljuk, ha ügyesen csináljuk, megvalósítható.)
- A telefon és egyéb kütyük használata óvodás korban
- Mi vár rám az iskolában?

Hangsúlyozom, a csoportok „vezetése” és a csoportokon az előadások megtartása nem csak az óvodában, óvodának dolgozó szociális munkás feladata. Ő a kezdeményező, a tervező, szervező. A facilitátor. Nyerjük meg hozzá szakmai partnereket. Például fentebb az utolsó ponthoz a közeli iskola (lelkes) tanítóját, tanítónőjét. Hiszen akik nagycsoportosak, azok döntő százaléka úgyis hozzá jár majd. Győzzük meg, hogy az ő érdeke is, ha már iskolakezdés előtt elkezd kialakítani kapcsolatát a szülővel, családokkal. Ez az ő érdeke. Számos helyen találtam ilyenre jó gyakorlatokat.

Ha a beszélgető körök, szülői klubokká alakulnak, ha mindez jól működik és kiselőadások, rendhagyó szülői értekezletek valósulnak meg, megérett az idő tematikus, szervezett, tervezett szülői csoport indítására. Aki érez magában annyi szakmai érdeklődést, hogy elkezdjen a szociális csoportmunka irányába elmozdulni és kihívás számára a csoportvezetés, vágjon bele. Képezze magát, szerezen gyakorlatot és sajátítsa el a szociális csoportmunka módszereit. Ha pedig birtokában van mindezeknek, akkor ne habozzon. Az egyik legizgalmasabb szakmai területnek tartom a szociális munka ezen eszközét.

A szociális csoportmunka megvalósításának lépései természetesen történhetnek megfordítva is. Ha sikerül megterveznünk, megszerveznünk és megrendezniünk egy nagy érdeklődésre számot tartó rendhagyó szülői értekezletet, ahol a szülők döntő többsége jelen van és ott eredményesen megnyerjük magunknak őket beszélgető körön, szülői klubon való részvételre, akkor tegyünk így, az általam javasoltaktól eltérően. Annyi út, lehetőség van. Fantáziálgatok róla, és aztán valósítsátok meg.

Közösségi szociális munka:

Részvétel programokon (tervezés, előkészítés, szervezés, megvalósítás) – programok önálló szervezése – közösségi munka

Úgy gondolom, a közösségi szociális munka végzéséhez az óvodában, kezdetben az óvodai programokon való részvétel az út. Az ilyen rendezvényeken az aktív jelenlét segíti el- és befogadásunkat az intézménybe, annak mindennapi életébe. Később magunk is kezdeményezhetünk, szervezhetünk olyan közösségi eseményeket, ami a szülők közösségé formálását segítheti elő. Akárcsak a csoportmunkánál, itt is azt javaslom, hogy kicsiben kezdjünk. Vonjunk be néhány szülőt, néhány szakembert. A közösségi munka nem egyéni munka a tervezés – szervezés – megvalósítás hármában, hanem partneri, szakmai partneri munka a szakembereke között.

Néhány ötlet, téma, tartalom a teljesség igénye nélkül:

Tavaszi:

- Kerti munkák, faültetés, kertrendezés, konyhakert létrehozása gyerekekkel
- Rendhagyó húsvét, tojáskeresés, családi vetélkedő
- Kirándulás
- Gyereknapi

Nyári:

- „Ballagás” – óvodabúcsúztató
- „Óvodanyitogató” – augusztusban.
- Közös főzés, bográcslás

Ősz:

- Kirándulás
- Rendőr – tűzoltó – orvos – „kukásbácsik” meglátogatása és vagy vendégül látása. (Amikor beülhet pl a rendőrautóba, stb... Számos óvodában tapasztaltam, hogy meghívták pl. a helyi tűzoltókat, tűzoltó egyesületet, stb...) A kreatív ötletre bízom a többi ötletet.

Téli:

A szokásos téli rendezvények eltérő, formabontó megvalósítása

- Mikulás, télapó
- Luca nap
- Karácsony
- Farsang

Tehát s szokásos téli rendezvények eltérő, formabontó megvalósítása. Hogy a programokon való aktív részvétel, majd a programok saját kezdeményezése és sikeres megvalósulása milyen eredményre vezet, az rajtunk és a szakmai partnereinken múlik. Hogy mindezekből kialakul –e, egy erősebb, szülői közösség, az ténylegesen a résztvevő családokon és a szövetségeseinken áll. Rajtunk, közösen.

3. Az óvodai szociális munka időkeretei

Mikor is vagyunk/legyünk jelen?

A következő oldalon található táblázaton egy átlagos terhelésű iskolai – óvodai szociális munkás heti rendjét láthatjátok. Átlagost írtam, tehát van, mondjuk 4 intézménye, 2 óvoda és 2 iskola. Tudom, a gyakorlathoz képest ez így talán túl ideális, ennél sokkal túlterheltebbek az óvodai – iskolai szociális munkások és lényegesen szétaprózódottabbak az intézményeik. Kivétel talán a nagyvárosok és a főváros.

Meggyőződésem, hogy ha 4 – 5 intézménynél többet lát el egy óvodai – iskolai szociális munkás, ha például 6 intézménye van, de 4 – 5 különböző településen, akkor nem beszélhetünk óvodai – iskolai szociális munkáról, hiszen az **egyik legfontosabb kritérium, a rendszeres és kiszámítható személyes jelenlét nem teljesül**. Ha én nem tudok ott lenni legalább kétszer egy általam ellátott intézményben (Fogadóóra, személyes jelenlét a szülők érkezésekor és/vagy távozásakor, aztán konzultáció és megbeszélés az ott dolgozókkal, fogadóóra a gyerekeknek (iskolában), részvétel csoporton, részvétel valamilyen külső programon, stb... Ha ezek nem teljesülnek hetente egyszer vagy kétszer, akkor ne hívjuk óvodai – iskolai szociális munkának mert nem az. Helyette valamilyen távgondozás, információk begyűjtése, továbbítása zajlik. **Pont a lényege veszik el a szociális munkának, jelesül a személyesség**. Akár gyerekkel, akár szülővel, akár szakemberrel kapcsolatban áll fenn ez a helyzet. Kicsit ahhoz tudnám hasonlítani, mint a frontokon vagy a 3. Világban teljesítő egészségügyi karitatív szervezeteket. Munkájuk elengedhetetlen, nélkülük a katasztrófális helyzet tovább fokozódik, de mégsem hívjuk őket, mondjuk háziorvosi szolgálatnak, vagy szakorvosi rendelésnek, mert nem az. Noha végzik a gyógyítást, különböző egészségügyi szolgáltatásokat, beavatkozásokat, de azt olyan keretek között, amire nem mondják ők sem, hogy háziorvos vagy épp szakorvosi rendelés. Életeket mentenek, de nem tudnak nyújtani komplex egészségügyi szolgáltatást. Szóval legyünk tisztában vele, mondjuk ki (ez elsősorban a vezetők felelőssége), hogy ha egy kollégánk például 5 településen 7 intézményt lát el, az nem iskolai – óvodai szociális segítségnyújtás, hanem maximum, látogatás, szemlélődés, beszélgetés, tájékozódás, esetleg tanácsadás. És ez nem, nem a szociális munkáson múlik. Egyszerűen fizikailag lehetetlen heti 40 órában (tudom, többet is dolgoznak a kollégák) 5 - 6 helyszínen 6 – 7 intézményben az intézményhez tartozó gyerekeknek, szakembereknek, szülőknek, családoknak szociális szolgáltatást nyújtani.

Hetirend minta /Egy átlagos terhelésű óvodai - iskolai szociális munkás heti rendje/

Óra	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
7.00	Jelenlét Intézmény 1.	Jelenlét Intézmény 2.			
8.00	Fogadóóra	Fogadóóra		Team	
9.00	Konzultáció helyben szakemberekkel	Konzultáció helyben szakemberekkel	Jelenlét nagyszünetben (iskola)	Esetmegbeszélő csoport	Jelenlét nagyszünetben (iskola)
10.00				Esetmegbeszélő csoport	
11.00				Dokumentáció	
12.00			Fogadóóra gyerekeknek	Dokumentáció	Fogadóóra gyerekeknek
13.00			Fogadóóra gyerekeknek		Fogadóóra gyerekeknek
14.00	Családlátogatás	Családlátogatás	Konzultáció helyben szakemberekkel		Konzultáció helyben szakemberekkel
15.00	Családlátogatás	Családlátogatás	Fogadóóra szülőknek	Szociális csoportmunka	Fogadóóra szülőknek
16.00			Jelenlét Intézmény 3.		Jelenlét Intézmény 4.

Rövid magyarázat a táblázathoz.

Mik ezek az üres részek, „lyukak”?

Nem terveztem be itt minden egyes lépését a szociális munkásnak. Ez csak egy támpont, egy keret, egy orientáló vázlat. Az üres részek a saját szakmai munkádnak és folyamányainak helyei. (Például esetmunkánál: családlátogatás, csoportmunkánál: Szülői beszélgető kör, szülői klub, szülőcsoport, gyerekcsoport, stb... stb... Közösségi munkánál: külső programok, kirándulás, rendezvények, stb... stb...) És persze ne feledjük az utazást, az egyik helyről a másikra jutást.

Mit keressek én pénteken 16.00 – kor az iskolában vagy hétfő kora reggel az óvodában?

Szerintem iskolákban csoportot, közösségi munkát, pénteken érdemes megpróbálni. A tanulók már ráérnek, jön a hétvége, stb... Ahogy fontosnak tartom azt is, hogy hétfőn abban az intézményben kezdjünk, ahol a legproblémásabb eseteink vannak. (Hogy érdeklődjünk, megkérdezhessük az ügyfeleinket, akár szülő, akár gyerek, valahogy így, természetes érdeklődéssel: Mi újság? Hogy vagy? Mi történt, hogy telt a hétvége? Stb... Ugye nem kell ezt tovább magyaráznom?)

Összefoglalva: Akár egyedül, akár teamben dolgozol, érdemes alaposan végiggondolni a logisztikai lehetőségeket. Az intézmények létszámát és problémalistáját, (Szükségletfelmérésről, itt most nem is írok), hogy milyen idő- és hely- beosztásban dolgozol, dolgoztok?

4. Az óvodai szociális munka helyszínei

Az előző pontban (időkeretek) már írtam a jelenlétről. Fontos, hogy szem előtt legyünk! Az óvodákban a szülők részére, amikor hozzák a gyerekeket, és amikor viszik a gyerekeket. Ugyanez vonatkozik az iskolákra is. 5 hétköznap reggel és délután. Az 10 alkalom, ami egyben lehetőség is a szülőkkel való találkozásra. (Nyilván, akik nem kísérik a gyerekeiket, azokkal telefonon, látogatással, illetve a fogadóórákon lehet találkozni. Kistelepülésen, meg „elcsípni” boltban, postán, utcán...)

A gyerekek részére ez a jelenlét ugyanúgy fontos. Ott a néni, bácsi, aki beszélt anyukámmal, apukámmal.

Az iskolai szociális munkánál, pedig minden szünetben, különösen a nagyszünetben, ebédszünetben valahogy mindig a gyerekek, tanulók szeme előtt jó és javasolt lenni. (Spontán beszélgetést kezdeményezni, érdeklődni semleges dolgokról, bekapcsolódni valamilyen beszélgetésbe, tevékenységbe, stb... stb...)

Fogadóóra és helyisége:

Tisztában vagyok vele, hogy sok helyen nem szívesen látják a szociális szakembert. Sok helyen alkalmas helyiség sincs. Mindettől függetlenül néhány ötlet: Orvosi szoba, „játékraktár”, tároló helyiség átalakítva, fejlesztő szoba, a főnök szobája, Két fotel és egy kisasztal a folyosó végén, egyéb helyiség.

És persze, a szociális csoportmunka és a közösségi szociális munka alkalmazásakor bármilyen egyéb helyszín lehetséges. A szülői klubot sem kell feltétlen az óvodában tartani. Könyvtár például? Család- és Gyermejkölési Központ például?

Amikor meg közösségi szociális munka keretében részt veszünk egy – egy eseményen, a helyszín úgyszólván adott. (Kirándulás, programlátogatások, stb...)

5. Az óvodai szociális munka szakmai partnerei

Kikkel is dolgozzunk együtt? Kik a szakmai, stratégiai partnereink?

Röviden és egyszerűen – mivel nagyon könnyű megválaszolni – mindenkivel, aki hivatalból, szakmáját tekintve találkozhat a gyermekkel és/vagy családjával.

Szakemberek, intézmények, szervezetek:

- Házi orvos, házi gyermekorvos
- Védőnő
- Bölcsőde
- Biztos Kezdet Gyerekház
- Közösségi ház
- Óvoda
- Családsegítő
- Család- és gyermekjóléti Központ
- Pszichológus
- Gyógypedagógus
- Logopédus
- Pedagógiai Szakszolgálat
- Nevelési Tanácsadó
- Civil szervezetek, egyház
- Iskola
- Stb.. stb...

A sor, nyilván, még folytatható, önkormányzatokkal, hivatalokkal, szakmai intézményekkel. Biztos vagyok benne, hogy mindezt tudja az adott területen dolgozó szociális szakember. Érdeemes egy ecomap-ot csinálni mind a saját szervezetünkkel kapcsolatban, hogy a munkahelyemnek milyen a kapcsolatrendszere? Aztán ugyanezt elkészíteni a saját személyünkre is, a saját intézményi, szakemberi kapcsolatrendszerünkre, és végül, de nem utolsó sorban az óvodára vonatkoztatva is. Biztos vagyok benne, hogy ha alaposan és felkészülten végezzük el, akkor érdekes átfedések, illetve különbözőségek lesznek. Hiszen mindegyik intézmény más és más kapcsolati minőséggel rendelkezik. Az a kapcsolat, ami nálunk „működik”, mondjuk a védőnővel az nem biztos, hogy az óvodánál, az óvodának is működik ugyanazzal a védőnővel. Ez máris egy olyan apropó, olyan kapcsolati tőke, amit kihasználhatunk, felhasználhatunk az óvodával való jó viszony kiépítéséhez, kiépítésében. És természetesen mindez fordítva is igaz. Az óvodát is kérhetjük, saját kapcsolatrendszerünk kiépítéséhez, megerősítéséhez, minőségi javításához. Oda – vissza, működik.

IV. Egy óvodai szociális munkás hétköznapja

/Képzelt személyes naplóbejegyzés, annak minden botlásával, kissé elnagyoltan ugyan, de legalább szájbarágósan. ☺ 2018. ősz, Magyarország, kisváros./

2018. 11. 27. Kedd. Ma két kliensemről és egy óvónőről írok.

Lássuk csak, ma kedd van. Tegnap nem indult túl jól a hét. Erzsikén láttam reggel a „Mesevilág” óvodában a szokásos reggeli ottlétemkor, hogy a hétvége megint veszekedéssel telt. De nem is kellett nagyon látnom, hiszen ő maga mondta el. Emlékszem, kezdetben mennyire bizalmatlan volt velem, de aztán fokozatosan felengedett a fagyos viszonyunk, főleg annak köszönhetően, hogy az óvónővel egyetemben sokat beszélgettem vele a szülőségről, házasságról, családról, a második gyerek érkezéséről, szóval teljesen mindennapi dolgokról. Az is segített kettőnk viszonyában, hogy amikor kislánya, Vivien a beszoktatás alatt, közben és után agresszívan viselkedett, megtapasztalhatta, hogy nem bántani, kitenni akarjuk a gyereket és nem is hibáztatjuk őt a gyerek viselkedéséért, hanem meg akarjuk oldani a problémát. Ebben persze nagy szerepe volt Gézának, a férjének is, hiszen őt kellett rávenni, hogy többet és máshogy foglalkozzon kislányával, Viviennel. Nem is tudom, ha nincs Évi néni az óvónőjük, meg az általam szervezett szülői klub, ami gyakorlatilag egy közös kávézós beszélgetés, ahová egyszer – kétszer hosszas rábeszélés után eljött Géza is, hogyan sikerült volna elérni nála azt, hogy néha ő menjen el a gyerekért, ha netán előbb végez a munkájával. (Géza feketén dolgozik, mint itt általában a legtöbb férfi, aki még tud dolgozni, még szerencse, hogy a szakmájában akad is munka) Továbbá, hogy ne csak a benti közös tévénézésből álljon a közös szabadidő a gyerekekkel, és ha eldöntenek valamit a feleségével, akkor azt közösen tartásuk is be, ne kerüljön bizonytalanságba a gyerek, hogy az anyja mást mond, mint az apja és fordítva. Na szóval Erzsiké elmondta, hogy megint a pénz, és a munka volt a veszekedés alapja. Géza ciklikusan dolgozik. Ha van munka, sokszor csak késő este ér haza, ha meg nincs, egész nap csak „terpeszkedik” a kanapén Éva szerint, és hát gyakran iszik is. Ilyenkor aztán veszekedés a vége. A helyzetet súlyosbítja, hogy Éva terhes és ennek a törékeny nőnek egyedül kell vinnie a háztartást, mert Géza nem segít semmit. Kicsit megvigasztaltam Évát, megbeszéltük, hogy meglátogatom őket, újra leülünk közösen hármasban és beszélünk a családról. (Meggyőződésem, hogy Gézának fontos volna többet eljárni a szülői klubba, hallani másoktól is, hogy ők mit és hogyan csinálnak a mindennapokban. És persze fontos, hogy az óvónő is hasson rá. Erre jó alkalom lesz a következő óvodai szülői értekezlet előtt 20 – 30 perccel korábban hívni őket.)

A másik problémás család ebben az óvodai csoportban, egészen más segítséget vár. Azazhogy nem is vár, mert gyakorlatilag máról, holnapra élnek, teljes szegénységben, had ne

írjam nyomorban. 6 gyerek, Ricsi az óvadás, sorban az ötödik. Magdiék mind lakásviszonyokban, mind jövedelem terén teljesen elhagyatottak. Az idősebb gyerekek védelembe véve, Ricsinek meg most folyik a védelembe vétele. A fő indok az elhanyagolás, de persze van itt veszélyeztetés is (Az apa alkoholista és az ebből (is) adódó agresszív szülői viselkedése és még sok minden más miatt is.) A múltkori esetmegbeszélő csoporton rám jutott az a feladat (én vállaltam el), hogy téli ruhaadományt szerzek az óvodában, „bentre”, amiket csak bent hord Ricsi, mert hiába vinné haza, másnapra eltűnik, eladják, eltüzelik. Így legalább az óvodai csoportban, majd az óvodai levegőzésnél és a kinti programoknál melegen van öltözve. Meg kell látogatnom őket, mert korábban, az esetmegbeszélőn abban egyeztünk meg, hogy több oldalról próbálunk hatni a családra és intenzív gondozás keretében, beosztva egymást, többen látogatjuk külön – külön, de rendszeresen a családot. (Védőnő, családsegítő, én és az esetmenedzser)

A harmadik „esetem” egy óvónő. Tilda „néni” nem fogad el. Kezdetől fogva ellenséges velem. Az okát ugyan pontosan nem tudom, csak sejtem néhány megjegyzéséből. Szerintem semmire sem tartja a munkámat. Azt gondolja, mint oly sokan, hogy én csak járok – kelek, beszélgetek, papírokat töltögetek. A kollégáimmal együtt, közösen kidolgoztunk egy stratégiát vele kapcsolatban. Igyekszem mind jobban bevonni a munkámba a többiek segítségével. Ennek részei:

Hivatalos, de szívélyes meghívót kap az alábbi szakmai eseményekre:

- *Esetmegbeszélő csoport*
- *Szakközözi együttműködést elősegítő csoport*
- *Jelzőrendszeri megbeszélés*
- *Szülői klub*

A fentiek felül:

- *Megpróbálom rávenni arra, hogy tartson/vezessen egy szülői klubalkalmat. A téma legyen mondjuk az iskolaérettség vizsgálata. Beszéljen erről kötetlenül a szülőkkel. Ez úgyszólván kedvenc témája.*
- *Arra is érdemes lenne rávenni, hogy egyszer elkísérjen egy családlátogatásomra. Ebben segítségemre lehet Eszter, a másik óvónő, aki többé – kevésbé rendszeresen jár velem a családokhoz.*
- *Valahogy meg kell próbálnom elkísérni, vagy részt venni egy általa szervezett külső programon. Kirándulás, ha lesz hó idén, akkor szánkózás a nyúldombon vagy bábszínház valamikor. Hátha ott közelebb kerülünk egymáshoz.*
- *Hát... egyelőre, ennyi! Holnap szerda, még rengeteg dolgom van...*

V. Zárszó

Mint köztudott és a bevezetőben is említtem, az óvodai – iskola szociális munka országos kiterjesztése 2018. 09. 01 – én indult. Ugyanakkor iskolai szociális munka már 20 – 25 évvel ezelőtt is létezett. Elég csak a „Pécsi modellre” vagy éppen a „Ferencvárosi modellre” gondolni.

/Engedjete meg egy személyes kitérőt! Ez utóbbi, a Ferencvárosi iskolai szociális munkás hálózat, számomra különösen kedves, mivel pályám elején, iskolai szociális munkásként ott lehettem az indulásánál, 1993 – ban. A Ferencvárosi Gyermekjóléti Szolgálat megalakulását Bán Gabriella, az intézmény megálmodója, létrehozója és vezetése tette modellértékűvé. Gedeon Andor az akkori Családsegítő Központ intézményvezetője teljes támogatása mellett indult a szolgáltatás. Gyermekjóléti Szolgálatot írtam, mert az volt a neve (Bizony, a Gyvt előtt már 4 évvel) és óvodai iskolai szociális munkás hálózatként működünk. Pályám egyik meghatározó szakmai műhelye volt. /

A belső iskolai modell leírására számos szakirodalom létezik. A pécsi modell pedig jelenleg is működik tudomásom szerint. Mindezzel és a személyes kitérőmmel csak azt akartam hangsúlyozni, hogy a klasszikus, az önkéntességen alapuló gyermekvédelemnek és családsegítésnek bőven találhatóak előzményei. Még egy olyan speciálisabb területen is, mint az óvodai – iskolai szociális munka. Számomra a helyzet 2018. 09. 01 – től azt mutatja, arra ad lehetőséget, hogy visszatérjünk az alapokhoz, a kezdetekhez. Az önkéntesség elvén nyugvó, segítő, támogató szociális munkához a gyermekvédelemben. Őszintén kívánom magunknak, hogy visszataláljunk a szociális munka alapértékeihez és a manapság tapasztalható kontrolláló, fegyelmező, dokumentáló, hivatali és hivatalos dimenzióból megtaláljuk az kiutat az elfogadó, empatikus, ösztönző támogatáshoz, segítségnyújtáshoz.

Tudom, ismerem, hogy számos földrajzi területen betöltetlen állások zöme létezik. Máshol a nagyarányú fluktuáció okoz súlyos problémákat. A szakmánk, és ezen belül az óvodai iskolai szociális munka presztízséről és más humán területek (oktatás, egészségügy) általi elfogadásáról, együtt(NEM) működéséről nem is beszélve. Én mégis hiszek abban, hogy professzionális szakmai munkával sikeres lehet, mind a hivatásunk egésze, mind annak egy része, szelete, az óvodai – iskolai szociális munka!

Ehhez kívánok nektek sikereket, eredményeket!

Budapest, 2019. 01. 11.

Vajda Zsolt

Szociális munkás

VI. Ajánlott irodalom

Kedves kollégák!

Az iskolai szociális munka témakörben számtalan, jobbnál jobb, hasznos, kiváló írás, tanulmány, riport, sőt videó elérhető a könyvtárakban és a neten! Ajánlom szíves figyelmetekbe az internet adta lehetőségeket.

Ugyanakkor van egy szakmai folyóirat, ami megtette mindezt a keresést helyettünk.

A szakmai folyóirat elérhetősége:

<http://parbeszed.lib.unideb.hu/>

A párbeszéd című folyóirat Vol. 5 (2018) No. 3 száma az iskolai szociális munkáról szól.

<http://parbeszed.lib.unideb.hu/megjelent/index/124>

Ajánlom szíves figyelmetekbe!

Benne, a szerkesztőknek hála, egy olyan tudástár, 1992 – től datálva, mely az iskolai szociális munka hazai repertóriumát!

Véleményem szerint, minden óvodai – iskolai szociális munkásnak hasznára válik, ha kezdetben átnézi a repertóriumot, ismerkedik vele, majd bele - beleolvas, később alaposan el is olvassa az abból kiválasztott szakirodalmakat, birtokba veszi a bennük rejlő felhalmozott tudást!

Nincs mit hozzáfűznöm, csak ajánlani tudom:

<http://parbeszed.lib.unideb.hu/megjelent/html/5bbcb8100ef93>

Olvassátok! Látjátok, ők is ezt teszik... ☺ Viszlát!

